

A
-9962

A. KRONENBERGS

ZELTA LAIKI

EM. BENJAMIN IZDEVUMS

Jauna māja

To katris saprast var, ka nams
Nav vienā dienā uztaisāms.

Tur vajag smagus balķus vest,
Tos mērot, sazāgēt un tēst ;
Tur vajag staipīt, vajag velt,
Tur vajag balstīt, vajag celt,
Tur vajag apdomāt un zināt,
Kā visu labi nostiprināt.

Un katris redz, ka tiešām grūt'
Ple jaunas pirts vai mājas klūt.

Bet kas kaiš dzivot namdaņam,
Ja rūķi ēkas taisa tam !

Viens teš un kaj un ēvelē,
Otrs iesit naglas ģēvelē ;
Trešs taisa durvis, slēģus, logus,
Cits stābus rok un labo žogus ;
Cits mēro vienu, otru reizi,
Vai nav kas šķībi, nav kas greizi.

Un pirms vēl just var gaismu vāju,
Jau rūķi uzcēluši māju.

Laukā

Nav vieglais darbs ar arķlu smagu
Ik dienas dzīl pēc vagas vagu
Un ķēlmus laužt un zemi ecēt.
Tur tiešām vajag sviedriem tecēt,
Līdz zeme gatava kā klājas.

Bet kas kaiš dzīvot tādās mājās,
Kur rūķi naktī riko talku?

Viens ķēlmus lauž un skalda malku,
Otrs grāvjus rok un zemi plēš,
Trešs žogam jaunus mietus tēš,

Cits akmeņus no lauka lasa,
Cits slapjā plāvā sūnas kasa,
Cits sēž un labo mājas traukus
Un apsēj apstrādātos laukus,
Cits sakņu dārzā rutkus stāda,
Un, kur būs dēstīt, vietu rāda,
Cits upes līcī zirģus gana...

Un tad, kad tā kā gaismu mana,
Viss padarīts, kas vien bij darāms, —
Ne valrs kas sējams, ne kas aņams.

Rijā

Cik savā laikā darba bija,
 Kad rudeni bij jākuļ rija!
 Kas atjēgt spēj to, kādas raizes
 Tad bij, līdz tiek pie jaunas maizes!
 Tad visa saime katrās mājās
 Ar pirmiem gaiļiem bija kājās.
 Cik kūlējiem tad svledru lija,
 To zinās tikai vecā rija.

Bet toreiz — lai tik saime guļ,
 Jo rūķi viņas vietā kuļ:

Viens bez jebkādiem liekiem vārdiem,
 Kā kaķis kāpelē pa ārdiem,
 Otrs rijas krāsni ogles baksta.
 Bet valrums sprigulus sit rakstā,
 Un salmus vāc un graudus vēti,
 Un maisiem stiepj uz maizes klēti.

Kad saime sacēlusies kājās —
 Viss padarīts, kā godam klājas.
 Viss veikts bez It neviena vira.
 Ir pilna klēts un — rija tira.

Maltuvē

Nav viegla lieta miltus malt,
Ja vajag aukstā telpā salt
Un visu nakti dzirnas griezt.
Tur ir ko rauties, ir ko ciest.
Kas tiešām tā par dzīvi sūru,
Līdz samaj vienu, otru pūru!

Bet vai tad kuņģam katram sokas?
Viens, otrs visu nakti mokas,
Un nav tik daudz tam dažu ritu,
Lai kakim putru izvāritu.

Bet ko lai sliņķis malējs teic,
Ja ir kas viņa darbus veic?
Kas malējam tad sirdi splež,
Ja rūķi nakti dzirnas griež?
Un, velkot malējdziesmu sēru,
Līdz ritam piemaj pilnu mēru...

Tur nav ko mērot, nav ko svērt,
Var katram viņa tiesu bērt.
Un reizēm paliek pāri lieks
Viens, otrs kviecis, vai pat sieks.

Maizes ceptuvē

Kurš maizes ēdējs gan to jūt,
 Ka maizi cept ir ļoti grūt' ?
 Kurš iedomā, ka ne pa jokam
 Ir mīkla jāmica ar rokām,
 Ka vajag īsti labi zināt,
 Cik karstu krāsni izkurināt,
 Un kad būs maizi krāsni šaut,
 Kad apgrozīt, kad ārā raut ...
 Ka var pie tam vēl dažu reizī
 Gan misēties, gan iziet greizi :

Var reizēm maizi izcept jēlu,
 Var arī izvilkt to par vēlu
 Un apsvilināt dažu rausi ...

Bet maiznieks liekas tik uz ausi.
 Jo kur tad reizēm vairs ir vietas,
 Ja rūķi ķeras klāt pie lietas !

Tie laikā maizi krāsni šauj,
 Un laikā arī ārā rauj,
 Un cep pēc vecas parašas
 Kā kliņģerus, tā karašas.

Skursteņslauķis

Nav viegli skursteņslaucītājam
Ik dienas apkārt iet pa mājām
Un kāpt ar savām darba lietām
Pa stāviem jumtiem, augstām vietām
Un sodrējus no krāsnīm kasīt.

Pie tāda darba nevar prasīt,
Lai seja viņam būtu tīra.
Un katris zin, no tāda vīra,
Kam acis spīd un mute melna,

Bēg bērni kā no paša velna,
Un suņi tā kā traki rej.

Bet skursteņslauķis tikai smeļ
Un tā kā mielders, apaļš vaigā,
Ik dienas baltās biksēs staigā,
Jo rūķi naktī, vīrs pie vīra,
Tam skursteņus un krāsnis tira.
Un reizēm nav ne lāga rīts,
Bet viss, kas tirāms, iztirīts :

No krāsnīm laukā visi pelni,
Tik rūķi tā kā moņi — melni.

Ganiņš

Lai iraid grūti, kam ir grūt',
 Ir grūt' par gana zēnu būt.
 Cik bieži tādas lietas gadās,
 Ka lopi neklausā un badās,
 Ka cūkas staigā blēņu ceļus,
 Un lielais dundurs traucē teļus,
 Un āzis tik uz dārzu zogas.

Ne tad vairs vaļas paiet ogās,
 Ne palikt kādu brīdi sēžot,
 Ne aiztecēt uz upi vēžot.

Tik skrej un turi acis vaļā,
 Ka lopi netiek sveša daļā.

Bet kas gan nekaiš ganiņam,
 Ja rūķi lopus gana tam!
 Uz katra ciņa, katras tekas
 Tie tup kā rudens laikā bekas.
 Pat katram nieka sivēnam
 Stāv klāt pa vienam uzraugam.

Lai ganiņš paslinko, cik tīkas
 Tur mežmalē pie priedes līkas.

Ansītis

Bet vai tad to ar' maz kāds jūt,
Ka skolas bērnam arī grūt' ?
Cik grūti rīkoties ar spalvu
Ir bērnam, kas ar cietu galvu !
Cik grūti iekalt vienreizvienu
Un sēdēt visu garo dienu
Pie grāmatām un rakstāmlietām,
Kad nesas prāts uz citām vietām.

Bet Ansītim tas tīrais nieks, —
Tam mācīšanās — pūliņš lieks.

Viņš, kā no skolas vajā ticis,
Tik blēņas dara neapnicis.

Lai atpūšas tam galva cietā,
Jo rūķi māsas viņa vietā,
Un lej ar kaņoti tam iekšā
To, kas tam skolā jāteic priekšā.

Bet skolā Ansīts tikai smaida,
Jo zin, ka uzslava to gaida.
Un brīnas skolotājs tas sirmals,
Ka sliņķis zināšanās — pirmais.

Skroderis

To katris zin, ka tiešām grūt'
 Ir augu dienu svārkus šūt
 Un padilušas bikses lāpīt.
 Clk grūt' ir adatiņā trāpīt,
 Ja reizēm vajag ievērt diegu
 Un pašam jācīnās ar miegu.

Bet kas kaiš ciema skroderam,
 Ja pieci rūķi strādā tam!

Tie tā kā isti skroderi
 Griež drēbi, piediedz oderi,

Un vilē, šuj un gludina,
 Un jaunas ziņas sludina,
 Kā tas pie skroderzeļļiem klājas,
 Ja vairāki no tiem ir mājās.
 Un auklē bērnu meistaram,
 To ucina, dod knupi tam,
 Un čakli šuj pēc pogas pogu.

Un pirms vēl saule spīd pa logu,
 Kaut skroders krāc ka ūsas trīc,
 Tam darbs, kā nākas, padarīts.

Skrodeņa sieva

Reiz skroders, nedomādams jaunu,
 Bij ņēmis sievu pārāk jaunu.
 Tai, sacisim bez vārdiem liekiem,
 Vēl nesās prāts uz blēņām, niekiem.
 Tā sadomāja naktī kādā
 Iet skatīties, kā rūķi strādā.
 Un tur, kur viņiem jāiet bija,
 Pa grīdu zīrnus izkaisīja.

Un kad nu pusnakts stunda sīta,
 Un rūķi nāca cits pēc cita,

Tad sāka tiem zem kājām grabēt
 Un rīpot, birt un rūkt un čabēt.
 Tie sabijās un, ko vien spēja,
 Pa kaklu, galvu projām skrēja.

Gan sieva drīz ar sveci rokā
 Bij klāt, lai noskatītos jokā,
 Gan viņa diezgan aši skrēja,
 Bet it neviena neredzēja.

Un, pēc šī notikuma trakā,
 Tie nozuduši tā kā akā.

Un nu...

Un nu, jā, ko lai tagad sakam?
Ir jāpaliek vai tīri trakam.
Jo katram, vai tas liels, vai mazs,
Ar sviedriem vaigā jāraujas.
Nu katram jādar', ko viņš var:

Ar sviedriem vaigā arājs ar,
Un kalējs cauru dienu kaļ,
Un malējs cauru nakti maļ,
Un maiznieks atkal maizi mic',
Un kurpnieks zoles sit ka tric,

Un skurstenkrāpis, bēdīgs vaigā,
Ar melnu muti atkal staigā.
Un ganiņš loplem pakaļ skraida,
Un Ansi līlele burti balda.
Ej saproti un gudris tieci,
Kādēļ tam skolā nav vairs pieci?

Un skroders? — Skroders strādā ar'
Un reizēm savu sievu bar,
Ka viņas dēļ nu katrās mājās
Tik grūti liet un slikti klājas.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309114286

Īespiests «Jaunāko Zīņu» dobspiestuvē.
Rīgā, Kalēju ielā 29.

13. DEC. 1932